

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 353/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. augusta 2011 predbežne prerokoval sťažnosť J. Ch., H., zastúpenej advokátom P. M., D., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 24/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Ch. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. mája 2011 doručená sťažnosť J. Ch., H. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom P. M., D., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na

prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 24/2010 (ďalej aj „namietané konanie“).

Z obsahu sťažnosti, ako aj obsahu spisu vyplýva, že okresným súdom je pod sp. zn. 2 C 24/2010 vedené občianskoprávne konanie v právnej veci o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam; sťažovateľka je účastníčkou označeného konania v procesnom postavení navrhovateľky. Sťažovateľka doručila návrh v predmetnej veci okresnému súdu 15. februára 2010. Bezprostredne po doručení návrhu okresný súd vykonával procesné úkony súvisiace s prípravou pojednávania vo veci; dňa 22. februára doručoval rovnopis návrhu na vyjadrenie odporcom, ktoré zaslal 15. marca 2010 na vyjadrenie sťažovateľke, následne 12. apríla 2010 vyzval odporcov na zaslanie príloh k svojmu vyjadreniu pre účel ich zaslania sťažovateľke, ktoré 26. apríla 2010 doručoval sťažovateľke. Následne okresný súd vo veci nekonal.

Sťažovateľka v sťažnosti poukazuje na skutočnosť, že *„V uvedenej veci nebolo do dnešného dňa vytyčené pojednávanie a to aj napriek tomu, že sme súd o vytyčenie pojednávania žiadali listami zo dňa 2. 6. 2010 a 19. 8. 2010. Na uvedené listy súd nereagoval a z toho dôvodu bola dňa 16. 12. 2010 predsedovi súdu doručená sťažnosť na prietahy v konaní. Na uvedenú sťažnosť reagoval predseda súdu listom doručeným do našej kancelárie dňa 14. 1. 2011 v ktorom čiastočne priznal prietahy v konaní s tým, že bude vec sledovať v troch mesačných intervaloch. Do dnešného dňa v uvedenej veci nebolo vytyčené pojednávanie.“*

Sťažovateľka podala 16. decembra 2010 predsedovi okresného súdu sťažnosť proti porušovaniu jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov; v tejto súvislosti v sťažnosti uvádza: *„Podanie sťažnosti predsedovi súdu je právom účastníka konania, prostredníctvom ktorého môžu dosiahnuť nápravu v súdnom konaní v ktorom došlo k zásahu do ich základných práv a slobôd. Keďže je však právo na spravodlivý súdny proces, vrátane práva na súdne konanie bez zbytočných prietahov základným právom,*

prostredníctvom ktorého sa zabezpečuje vymožitelnosť aj ostatných základných práv a slobôd, spočíva aj na strane súdu povinnosť, aby vo veci vždy rozhodol a to bez zbytočných prietáhov, pokiaľ nie sú spôsobené samotnými účastníkmi konania, prípadne inými od súdu nezávislými a súdom neovplyviteľnými skutočnosťami. Súdy majú teda povinnosť v každej veci konať aj bez toho, aby sa účastník vždy musel domáhať svojho práva práve prostredníctvom napr. sťažnosti adresovanej predsedovi súdu. Podanie sťažnosti v zmysle zákona 757/2004 Z. z. je právom účastníka konania a nie jeho povinnosťou, teda povinnosťou upozorňovať súd na vzniknuté prietahy, ku ktorým by vôbec nemalo ex offio v právnom a demokratickom štáte dochádzať. Právo na spravodlivé súdne konanie je absolútnym právom garantovaným ústavou, ako aj ostatnými medzinárodnými dokumentmi s najvyššou právnou silou a preto je na mieste, aby zo strany súdov toto bolo a priori rešpektované bez akýchkoľvek ďalších intervencií (napr. aj prostredníctvom sťažností a pod.) zo strany účastníkov. Súdy v ktoromkoľvek demokratickom a právnom štáte sú základnými jednotkami, ktoré zabezpečujú ochranu zákonnosti a ústavnosti a zabezpečujú proces vymožitelnosti práva. Sme teda toho názoru, že v tomto prípade vzhľadom na vzniknuté vážne súdne prietahy len Ústavný súd SR ako inštitúcia garantujúca ochranu základných práv a slobôd môže z titulu svojho rozhodnutia zabrániť vzniku ďalších súdnych prietáhov a najmä poskytnúť sťažovateľom primerané zadosťučinenie za už vzniknuté prietahy.“

Sťažovateľka tvrdí, že „... boli postupom súdov porušené práva sťažovateľov zaručené článkom 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a to z toho dôvodu, že základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručenej čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli porušené tým, že súdy od podania žaloby zo dňa 15. 2. 2010 do dnešného dňa vo veci vôbec nekonali, ani vo veci neurobili žiaden úkon, ktorý by smeroval k rozhodnutiu vo veci samej.“

Na tomto základe sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po vykonanom dokazovaní o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky, J. Ch. rod. Š., nar. ..., RČ ..., bytom H., občan SR priznané čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené nečinnosťou Okresného súdu v Námestove v konaní vedenom pod sp. zn. 2C/24/2010.

2. Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Námestovo, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2C/24/2010 konal.

3. Sťažovateľke J. Ch. rod. Š., nar...., RČ ..., bytom H., Ústavný súd SR priznáva finančné zadostučinenie v čiastke 3.000,- EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo, povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. Okresný súd Námestovo, je povinný uhradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia v čiastke 314,18 € na účet právneho zástupcu sťažovateľov JUDr. P. M., č. účtu:... vedený... a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu za dva úkony právnych služieb 1. prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom zo dňa 13. 5. 2011, 2. Ústavná sťažnosť zo dňa 13. 5. 2011 (jeden úkon v zmysle ust. § 11 ods. 3 Vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z. = 123,50 € + 7,41 € pauš. + 20 % DPH v čiastke 26,18 € t. j. spolu 157,09 €).“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľka namieta, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 24/2010 došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd si v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti vyžiadal z okresného súdu príslušný spis a zároveň požiadal predsedníčku okresného súdu o vyjadrenie k sťažnosti. Predsedníčka okresného súdu sa k sťažnosti vyjadrila v prípise sp. zn. Spr 4519/11 z 23. júna 2011, v ktorom uviedla prehľad procesných úkonov od doručenia veci okresnému súdu (15. februára 2010) až do 23. júna 2011, keď okresný súd uzneseniami rozhodol o návrhoch sťažovateľky týkajúcich sa pripustenia zmeny návrhu

a zámeny účastníka konania v osobe odporcu v 2. rade. V záverečnej časti prípisu predsedníčka okresného súdu uvádza:

„Z prehľadu procesných úkonov je zrejmé, že na Okresnom súde v Námestove došlo k čiastočným prietahom v konaní čo bolo konštatované aj pri vybavovaní sťažnosti na prietahy v konaní. Po prijatí opatrenia predsedníčkou súdu sa vo veci koná priebežne.“

Z obsahu spisu sp. zn. 2 C 24/2010 ústavný súd zistil, že okresný súd priebežne vo veci konal do 26. apríla 2010. Následne bol okresný súd vo veci nečinný až do podania sťažnosti predsedníčke okresného súdu (16. decembra 2010). Predsedníčka okresného súdu v odpovedi na sťažnosť uznala, že v namietanom konaní „došlo k čiastočným prietahom“, a zároveň uviedla, že bude v záujme toho, aby nedochádzalo k zbytočným prietahom, sledovať ďalší priebeh konania v pravidelných trojmesačných intervaloch.

V ďalšom období okresný súd vo veci priebežne konal, keď si 10. januára 2011 vyžiadal z Okresného súdu Dolný Kubín dedičské spisy (D 294/74, D 479/78, 5 D 69/2003) a 18. mája 2011 od Správy katastra T. listy vlastníctva týkajúce sa predmetnej veci a zároveň nariadil vo veci pojednávanie na 22. jún 2011. Na pojednávaní konanom 22. júna 2011 právny zástupca sťažovateľky podal návrh na pripustenie zmeny žalobného návrhu a zároveň navrhol zámenu účastníka konania na strane odporcov. O oboch návrhoch okresný súd rozhodol uzneseniami z 23. júna 2011.

V nadväznosti na svoje zistenia ústavný súd zdôraznil, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želaného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05), resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

Ústavný súd už viackrát vo svojej judikatúre uviedol, že ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

V namietanom konaní došlo k nečinnosti v období od apríla 2010 do decembra 2010, čo akceptovala aj predsedníčka okresného súdu. Potom, ako sťažovateľka podala sťažnosť podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, došlo vo veci k náprave a v čase doručenia sťažnosti okresný súd v namietanom konaní priebežne konal.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatoval, že v doterajšom priebehu namietaného konania, ktoré od podania návrhu trvá jeden a pol roka, nedošlo k takým prieťahom v konaní, ktoré možno kvalifikovať ako zbytočné prieťahy, a preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v prípade, ak by okresný súd v ďalšom období v namietanom konaní nepostupoval plynulo, resp. efektívne, sťažovateľke nič nebráni v tom, aby opätovne podala ústavnému súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou sa bude domáhať ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2011